

МИРШАРИПОВА БАРНО

ўқитувчи, ТДШУ

Замонавий корейс насри таржималарида фразеологик бирликларнинг берилиши

Аннотация. Фразеологизм - турғун бирикмаларнинг образли, кўчма маънога эга тури бўлиб, тил эгасининг дунёни, ҳодисаларни ўзига хос кўришини намоён этади. Фразеологизмлар ҳар доим халқ дунёқараши, жамият тузилиши ва ўз даврининг мафкурасини билвосита акс эттиради. Ф. И. Буслаев асосли таъкидлаганидек, фразеологизмлар ўзига хос кичик дунё бўлиб, улар аجدодлар томонидан авлодларга мерос қилиб қолдирилган ахлоқий қоидалар ва ҳаққоний фикрларни ўз ичига олган қисқа, ҳикматли ифодалардир.

Фразеологик бирликлар бир тилдан иккинчи тилга асосан тўрт хил йўл билан - аслият тилидаги бирликка компонентлар таркиби, грамматик қурилиши ҳамда маъно ва услубий вазифаси мос эквивалентлар, бошқа хоссалари фарқ қилгани ҳолда, маъно ва услубий вазифаси ўхшаши муқобил вариантлар, калка усулида ва тасвирий йўсида таржима қилинади.

Фразеологизмлар сўзма-сўз таржима қилиши имконини бермайди: улар бошқа тилнинг фразеологик эквивалентини қидириб топишни талаб қилади, чунки фразеологик маъно эмоционал маъноли ва стилистик ифода билан бирга келади.

Мақолада фразеологик бирликлар бир тилдан иккинчи тилга таржима қилиши тўрт хил йўл билан амалга оширилиши “Замонавий корейс насри антологияси”да ўзбек тилига таржима қилинган ҳикоялардан олинган мисоллар ёрдамида таҳлил қилинди.

Турли тиллардаги фразеологизмларининг бир-бирига ҳар жиҳатдан ўхшашилиги аксарият ҳолларда бу халқларнинг турмуш шароитлари, урф-одатлари ва мантиқий муносабатларидаги муштараклик билан изоҳланади. Бинобарин, корейс ва ўзбек тилларининг бир оилга мансублиги, бу тил соҳибларининг дунёқараши, менталитети, турмуш шароитларининг муштараклиги уларнинг лафзларида кўпгина умумий фразеологизмларни шаклланишига сабаб бўлган. Таржимада бундай муштарак, яъни эквивалентга эга бўлган фразеологизмлар деярли муаммо туғдирмайди.

Ҳар бир лисоний ҳамжамиятнинг дунёни ўзига хос тарзда акс эттириши табиий ҳолдир. Шу нуқтайи назардан муайян лисоний ҳамжамиятдаги фразеологизмлар ўзга маданиятга хос бўлмаслиги, бошқа тилда ўз эквивалентига ёки муқобил вариантига эга бўлмаслиги мумкин. Бундай ҳолда кўпроқ таржима амалиётининг тасвирий ёки калка усулига мурожаат қилинади.

Таянч сўз ва иборалар: Фразеологизм, фразеологик бирликлар, мос эквивалент, муқобил вариант, калкалаш, сўзма-сўз таржима, тасвирий усул.

Аннотация. Фразеологизм является образным типом фиксированных выражений, который показывает восприятие лингвиста о мире и событиях определенным образом. Фразеологические выражения всегда отражают мировоззрение людей, социальную структуру и идеологию их времени. Как утверждает Ф. Буслаев, фразеологизмы – это как своеобразный маленький мир с короткими, мудрыми выражениями нравственных правил и истин, унаследованных предками.

Фразеологические единицы переводятся с одного языка на другой четырьмя способами. Во-первых, переводчик может использовать фразеологическую единицу

целевого языка, которая идентична фразеологизму исходного языка во всех пяти аспектах его семантики. Во-вторых, фразеологическая единица исходного языка может быть переведена фразеологической единицей целевого языка, которая имеет такое же переносное значение, сохраняет те же эмоциональные и стилистические характеристики, но основана на другом образе, то есть имеет другое буквальное значение. В-третьих, фразеологизму исходного языка можно перевести, воспроизведя его дословно форму на целевом языке. В-четвертых, вместо перевода фразеологической единицы исходного языка переводчик может попытаться объяснить ее переносное значение, чтобы сохранить хотя бы основной элемент своей семантики.

Фразеологические единицы не допускают дословного перевода: они требуют поиска фразеологического эквивалента другого языка, поскольку фразеология единицы имеет эмоциональное значение и стилистическое выражение.

В статье анализируется использование четырех способов перевода фраз с одного языка на другой с использованием примеров из книги

«Антология современной корейской прозы».

Сходство между фразами на разных языках часто объясняется общностью условий жизни, обычаев и логических соображений этих народов. Следовательно, корейский и узбекский языки, происходящие из одной языковой семьи, имеют общий менталитет и имеют некоторое сходство в условиях жизни. Таким образом, это способствовало формированию многих общих фраз в их словах. Такие общие фразы, которые эквивалентны в переводе, почти не являются проблемой.

Для каждого лингвистического сообщества естественно представлять мир особым образом. С этой точки зрения фразы в определенном языковом сообществе могут не быть культурно-специфичными, не иметь эквивалента или альтернативы на другом языке. В этом случае используется описательный перевод или калька.

Опорные слова и выражения: Фразеология, фразеологизмы, эквивалентность, альтернатива, кластеризация, дословный перевод, дескриптивный метод.

Abstract. Phraseology is the figurative type of fixed expressions that shows the linguist's perceptions about the world and events in a particular way. Phraseological expressions always reflect the worldview of people, the social structure and ideology of their time. As F. Buslayev argues, phraseology is like a peculiar small world with short, wise expressions of moral rules and truths inherited by ancestors.

Phraseological units are translated from one language to another in four ways. First, the translator can make use of a target language phraseological unit which is identical to the source language phraseological unit in all five aspects of its semantics. Second, the source language phraseological unit can be translated by a target language phraseological unit which has the same figurative meaning, preserves the same emotive and stylistic characteristics but is based on a different image, that is, has a different literal meaning. Third, the source language phraseological unit can be translated by reproducing its form word-for-word in target language. Fourth, instead of translating the source language phraseological unit, the translator may try to explicate its figurative meaning, so as to preserve at least the main element of its semantics.

Phraseological units do not allow for word-for-word translation: they require searching for the phraseological equivalent of another language, because the phraseology unit comes with an emotional meaning and stylistic expression.

The article analyzed the use of four ways of translation of phraseological units from one language to another using examples from the book “Anthology of Modern Korean Prose”.

The similarities between the phrases in different languages are often explained by the commonality of the living conditions, customs, and logical considerations of those peoples. Consequently, the Korean and Uzbek language, coming from one language family, share common mentality, and have some similarity in living conditions. Thus, it has contributed to the formation of many common phrases in their words. Such common phrases, which are equivalent in translation, are almost certainly not a problem.

It is natural for every linguistic community to represent the world in a particular way. From this point of view, phrases in a particular linguistic community may not be culturally specific, have no equivalent or alternative in another language. In this case, a descriptive translation or a calque is used.

Keywords and expressions: Phraseology, phraseological units, equivalence, alternative, clustering, word-for-word translation, descriptive method.

Кириш. Фразеологизм - турғун бирикмаларнинг образли, кўчма маънога эга тури бўлиб, тил эгасининг дунёни, ходисаларни ўзига хос кўришини намоён этади. Фразеологизмлар ҳар доим халқ дунёқараши, жамият тузилиши ва ўз даврининг мафкурасини билвосита акс эттиради. Ф. И. Буслаев асосли таъкидлаганидек, фразеологизмлар ўзига хос кичик дунё бўлиб, улар аждодлар томонидан авлодларга мерос қилиб қолдирилган ахлоқий қоидалар ва ҳаққоний фикрларни ўз ичига олган қисқа, ҳикматли ифодалардир.

“Фразеологик бирликлар бир тилдан иккинчи тилга асосан тўрт хил йўл билан - аслият тилидаги бирликка компонентлар таркиби, грамматик қурилиши ҳамда маъно ва услубий вазифаси мос эквивалентлар, бошқа хоссалари фарқ қилгани ҳолда, маъно ва услубий вазифаси ўхшаш муқобил вариантлар, калка усулида ва тасвирий йўсинда таржима қилинади”¹.

Фразеологизмлар сўзма-сўз таржима қилиш имконини бермайди: улар бошқа тилнинг фразеологик эквивалентини қидириб топишни талаб қилади, чунки фразеологик маъно эмоционал маъноли ва стилистик ифода билан бирга келади.

Мақсад ва вазифалар: Замонавий корейс насрининг ўзбек тилидаги таржимасида фразеологизмларнинг ифодаланишини ўрганиш. Фразеологизмларни таржима қилиш усулларини кўрсатиб бериш.

Усуллар: Мақолани ёритишда тавсифлаш, таснифлаш, қиёслаш ва статистик таҳлил методларидан фойдаланилди.

Ҳозирги вақтда тилни “фразеологизмлар билан бойитмоқ” ибораси кўп ишлатилади. Шунинг қайд этиш жоизки, бу оддий қонуният эмас, зотан, А. В. Кунин таъбири билан айтганда, “фразеология - бу тил хазинаси”дир ва фразеологизмлар тилда унинг бойлиги ҳисобланади. Фразеологик бирликлар

¹ Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. Darslik. – T.: Fan, 2005. – B. 185. [Musayev Q. Basics of translation theory]

халқ ҳаёти ва тил маданиятини акс эттириш билан бир қаторда, нутққа янада ифодали ва эмоционал тус беришга қўмаклашади¹.

Юқорида айтилган фразеологик бирликларнинг бир тилдан иккинчи тилга тўрт хил йўл билан берилишини “Замонавий корейс насри антологияси”да ўзбек тилига таржима ҳикоялар мисолида кўриб ўтамиз.

«아, 자네 이름이 뭐인가?»

«백성수.»

«백성수? 그 백의 아들이 아닌가. 삼십 년 전에 자네가 나오기 전에 세상을 떠난»².

– *Исминг нима?*

– *Пек Сонгсу...*

– *Пек Сонгсу? Сен ўттиз йил олдин, ҳали туғилмасингдан вафот этган Пекнинг ўғли эмасмисан?*³.

그는 손과 발을 동동 구르면서 안타까워했습니다. 만약 세상을 떠났다면, 떠나는 순간에 얼마나 자기를 찾았겠습니까. 임종에도 물 한잔 내놓아 줄 사람이 없는 어머니였습니다⁴.

*Агар онаси бу дунёни тарк этган бўлса, уни зор-зор чақириб жон берган бўлса керак! Ахир ўлими олдидан унинг ёнида оғзига сув томизадиган одами ҳам йўқ эди!*⁵.

Мазкур мисолларда “се상을 떠나다” (сўзма-сўз таржимаси “*дунёни ташлаб кетмоқ*”) ибораси қўлланилган. Тарихдан маълумки, қадимда “ўлмоқ” сўзи табуга учраб, унинг ўрнига бошқа сўзлар яъни эвфемизмлар ишлатилган. “се상을 떠나다” ибораси ҳам шу тарзда пайдо бўлган. “се상을 떠나다” ибораси ўзбек тилида “*дунёдан кетмоқ*” иборасига айнан эквивалент ҳисобланади.

“*Дунёдан кетмоқ*” ибораси⁶ - “қазо қилмоқ, ўлмоқ” деган маънони билдиради.

Биринчи гапда таржимон “се상을 떠나다” иборасини оддий сўз билан “*вафот этмоқ*” деб таржима қилган бўлса, иккинчи гапда эса ўзбек

¹ Kunin A.V. Kurs frazeologi sovremennogo angliyskogo yazika. – M., 1986. – S. 122. [Kunin A.V. Course Phraseology of Modern English]

² Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 452. [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 120-121. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 455 [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 124. [Antology of Modern Korean Prose]

⁶ Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining frazeologik lug‘ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B.77. . [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

тилидаги “дунёдан кетмоқ” иборасининг бироз ўзгартирилган варианты “бу дунёни тарк этмоқ” билан таржима қилган.

“Бир хил шароит, бир хил тақдир ва қисмат, ўхшаш мантикий асослар турли тилларда маънодош бирикмаларнинг пайдо бўлишига олиб келади”¹.

Жумладан,

그 때였습니다. 아까 내가 말한 바 '기회'라는 것이 그 때에 그의 앞에 나타났습니다. 그것은 조그만 담뱃가게 앞이었는데, 가게와 안방과의 사이의 문은 닫혀 있고 안에는 미상불 사람이 있을지나 가게를 보는 사람이 눈에 안 띄었습니다².

Ҳаммаси ўшанда юз берди. Унинг қаршисида бирдан мен ҳикоя бошида айтиб ўтган маккор имконият пайдо бўлди: унинг кўзи эшиги очиқ турган тамаки дўконига тушди. Ичкарида ҳеч ким йўқ эди - афтидан, эгаси чиқиб кетган бўлса керак³.

Ёки бўлмаса,

이것이 새서방님의 눈에 띄었다. 그래서 색시는 어떤 날 밤 자던 몸으로 마당 복판에 머리를 푼 채 내동댕이가 쳐졌다. 그리고 온 몸에 피가 맺히도록 얻어맞았다⁴.

Бу воқеадан хабар топган кичик хўжайин бир куни кечаси уйқуда ётган аёлини ҳовлига улоқтириб юборди. Устига-устак ҳамма жойи қон бўлгунча, роса дўппослади⁵.

Юкорида келтирилган ҳар икки мисолда “눈에 띄다⁶” (сўзма-сўз таржимаси “кўзида пайдо бўлмоқ”) ибораси қўлланилган бўлиб, “кўз олдида кўринмоқ ёки ярқ этиб кўзга ташиланмоқ” маъносини англатади. Ўзбек тилида “кўзи тушмоқ” ибораси айнан эквивалент ҳисобланади.

“Кўзи тушди” ибораси⁷ - “бехосдан, қутилмаганда кўрмоқ” маъносини ифодалайди. Биринчи мисолда “눈에 띄다” ибораси ўзбек тилида “кўзи

¹ Salomov G'. Rus tilidan maqol, metal va idiomalarni tarjima qilish masalasiga doir. – T.: Fanlar akademiyasi, 1961. – B. 17. [Salomov G'. About the translation of proverbs, metals and idioms from Russian]

² Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 455. [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo'lgan davr). – T.: Istiqlof, 2014. – B. 123. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 255. [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo'lgan davr). – T.: Istiqlof, 2014. – B. 155. [Antology of Modern Korean Prose]

⁶ Kim Son Jong, Kang Xyon Ja, Kim Kyong Xa, Ryu Son Yong. Sara innin xanguko kvayongo. – Soul: Renggijipullosi, 2008. – P. 163. [Kim Son Jong, Kang Xyon Ja, Kim Kyong Xa, Ryu Son Yong. Preserved Korean Idioms]

⁷ Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining frazeologik lug'ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B. 142. . [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

тушиди” ибораси эквиваленти билан мос келган. Лекин иккинчи мисолда бу ибора таржимада тушириб қолдирилган.

“Аслиятдаги фразеологик бирликларнинг таржимада тўғри, ўз ўрнида ва ишончли берилиши таржимага бетакрор ифодавийлик, ихчамлик ва аниқлик бахш этади, ифоданинг таъсирчанлиги, бадийлигини оширади”¹.

Жумладан,

이러한 선생님의 위로의 말씀을 듣기가 제 살을 깎아 내는 듯 하였습니다. 그러나 제 마음상은, 이제는 제게서 다시 힘있는 음악이 나올 기회가 없는 것같이만 생각되었습니다².

*Сиз мени юпатиш учун айтган сўзлар мени баттар эзар эди. Ҳеч қачон қучли мусиқа ёза олмаслигимга менинг ишончим қомил эди*³.

Бу ерда “제 살을 깎아 먹기 (내다)” (сўзма-сўз таржимаси “менинг этимни кесиб емоқ (ёки кесиб бермоқ)”) ибораси қўлланилган бўлиб, “ўз қилмишидан ўзини ўзи қийнамоқ” маъносини билдиради. Таржимон бу иборани “мени баттар эзар эди” деб таржима қилган. Лекин бу иборанинг ўзбекча муқобили ва айнан эквиваленти мавжуд: “ич-этини емоқ” ёки “ўз ёғига ўзи қовурилмоқ”. “Ич-этини емоқ” ибораси⁴ - “руҳан азобланмоқ, эзилмоқ” (фикр-ўйини бошқаларга айтмай) деган маънони англатади. Бу иборанинг синоними “ўз ёғига ўзи қовурилмоқ” бўлиб, корейс тилида “제 살을 깎아 먹기 (내다)” иборасига муқобил ҳисобланади. “Ич-этини емоқ” ибораси эса айнан эквивалентдир. Чунки ибораларнинг компонентлари ва мазмуни айнан мосдир.

“Баъзан таржимонлар бирон мақол ёки бошқа турдаги фразеологик бирликни ўз тилига ўғирар экан, уларнинг аниқ эквиваленти йўқлигини важ қилиб, бирликнинг таржима тилида мавжуд, бироқ маъносини тўла қоплай олмайдиган вариантини қўллайдилар. Бундай иш тутиш таржима тилининг ифода имкониятларини чегаралаб қўяди”⁵.

신부가 오자 신랑의 흠절이 생기기 시작하였다.

"신부에게다 대면 두루미와 까마귀지."

"아직도 철딱서니가 없어."

"색시에 게 쥐어 지내겠지."

¹ Hamidov X. Maqol va idiomalar tarjimasi muammolari. – T.: TDSHI, 2017. – B. 112. [Hamidov X. Problems of proverbs and idioms]

² Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 458. [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 127. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining frazeologik lug‘ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B. 117. . [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

⁵ Hamidov X. Maqol va idiomalar tarjimasi muammolari. – T.: TDSHI, 2017. – B. 28. [Hamidov X. Problems of proverbs and idioms]

"신랑에겐 과하지"¹.

Бироқ энди одамлар арзанда ўғилнинг камчиликларини айтишиганида, келин болага қийслаб айтадиган бўлишиди.

- Буни қаранг, келиб-келиб, турна қарғага учрабди-да!

- Уйланиб ҳам ақли кирмабди-да, куёв боланинг!

- Бу туришида ҳали кўрасиз, келин бола бунинг бурнидан ип ўтказиб олади.

- Бу бола куёв деган номга мос эмас!².

Ушбу мисолда келин ва куёвнинг бир-бирига мос эмаслигини ифодалаш учун “두루미와 까마귀” (сўзма-сўз таржимаси *турна ва қарға*) матали қўлланилган бўлиб, ўзбек тилига ҳам айнан таржима қилганда “*турна қарғага учрабди*” маталига эквивалент ҳисобланади.

Таржима тилида аслиятда қўлланилган фразеологик бирликка эквивалент фразеологизм топилмаган тақдирда, адекватлик кўп ҳолларда муқобил вариантлар ёрдамида амалга оширилади. Маъно ва услубий вазифа жиҳатларидан мос икки тил фразеологик бирликлари қатор ҳолларда бир-бирларидан лексик таркибда бутунлай ёки таянч компонентларидан бошқа унсурларда фарқ қилади. Бундай фразеологик бирликлар ўзаро муқобиллик муносабатида бўлади. Моддий жиҳатдан фарқ қиладиган бундай муқобил вариантларнинг пайдо бўлиши ва истеъфода этилиши ҳар бир халқ соҳибининг муайян фикрни образли ёки ҳиссий-таъсирчан тарзда ифода этишда ўз турмуш тушунчалари, урф-одатлари, миллий-фалсафий қарашлари ва ўзига хос руҳиятидан келиб чиқишлари билан изоҳланади³.

복녀는 부지런히 주인집 일을 보았지만, 남편의 게으름은 어찌할 수가 없었다. 매일 복녀는 눈에 칼을 세워 가지고 남편을 채근하였지만, 그의 게으른 버릇은 개를 줄 수는 없었다⁴.

Поннё уй эгаларининг ҳождатини чиқариши учун қўлидан келганча ҳаракат қилди, лекин уларга ижарагирларнинг хўжалик бўйича ёрдами эмас, балки нақд пул керак эди. Поннёнинг ялқов эри ижара ҳақини тўлашга етарли пул ишлаб топишга уринмасди. Натижада хотин ялқов эрига ёмон кўз билан қараб, унга таъна-дашном бера бошлади⁵.

Корейсча “눈에 칼을 세워 가지다” (кўзида *пичоқ турғизмоқ*) фразеологик бирлиги “*жаҳли чиқмоқ*” маъносини ифодалайди ва таркибда

¹ Kim Dong In. Chontong xanguk munxak tege 2. – Soul: Chushikxvesa omungak, 1994. – P. 252. [Kim Dong In. Classical Korean Literature]

² Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 152. [Antology of Modern Korean Prose]

³ Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. Darslik. – T.: Fan, 2005. – B. 195-196. [Musayev Q. Basics of translation theory]

⁴ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 84. [37 best Korean Prose]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 110. [Antology of Modern Korean Prose]

“кўз” компоненти иштирок этган ёмон кўз билан қарамоқ иборасига муқобил бўлади.

“Ёмон кўз билан қарамоқ” ибораси¹ - 2 хил маънода келади. 1. Хирс билан назар ташламоқ (эркак киши аёл кишига); 2. Камситишга, таҳқирлашга яқин муомала-муносабатда бўлмоқ. Юқоридаги мисолда бу ибора иккинчи маънода қўлланилган.

그것은 순전한 야성적 음향이었습니다. 음악이라 하기에는 너무 힘있고 무기교이었습니다. 그러나 음악이 아니라기에는 거기에는 너무 괴롭고도 무겁고 힘있는 '감정'이 들어 있었습니다. 그것은 마치 야반의 종소리와도 같이, 사람의 마음을 무겁고 음침하게 하는 음향인 동시에, 맹수의 부르짖음과 같이 사람으로 하여금 소름 돋게 하는 무서운 감정의 발현이었습니다².

Йигитча куйни жадал суръатда чалди ва аввалига бу мусиқа юракни эзадиган камбагаллик туйғуси, очлик ва оғир ҳаётни ифодалади. Кутилмаганда бу туйғулар шафқацизлик, маъюс қувонч ва ёвуз қаҳқаҳа билан алмашиди. Бироқ асар охирида хотиржамлик ва мамнуният оҳанглари янгради. Бу мусиқада мен инсон фожиясини ҳис қилдим. Унда ибтидоий гам-ҳасрат ва куч-қудрат зоҳир эди³.

저의 마음은 차차 무거워지기 시작하였습니다. 그리고 큰 기대를 가지고 계신 선생님께도 미안하기가 짝이 없었습니다⁴.

Бутун шууримни чулғаган тушкунлик ҳисси аста-секин кучайиб борарди. Сиз менга катта умид боғлаганингизни, аммо мен уни оқлай олмаётганимни ўйлаб эзилардим⁵.

Юқорида икки ҳолатда ҳам “마음을 무겁다” (сўзма-сўз таржимаси “юраги оғир”) ибораси қўлланилган бўлиб, “хавотирланмоқ ёки сиқилмоқ” маъносини билдиради. Ўзбек тилида “юрагини эзмоқ” иборасига муқобил ҳисобланади. “Юрагини эзмоқ” ибораси⁶ - “руҳан азобланмоқ” маъносида қўлланилади. Биринчи мисолда таржимон “마음을 무겁다” иборасига муқобил бўлган “юрагини эзмоқ” ибораси билан, иккинчи мисолда бадий сўз санъатидан фойдаланиб “шууримни чулғаган тушкунлик ҳисси” деб берган.

¹ Rahmatullayev Sh. O'zbek tilining frazeologik lug'ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B. 87. [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

² Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 451. [37 best Korean Prose]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo'lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 119-120. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 458. [37 best Korean Prose]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo'lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 127. [Antology of Modern Korean Prose]

⁶ O'sha asar. – B. 318.

Ўзбек таржимашуноси Қ. Мусаев таржимага лингвистик нуқтайи назардан ёндашиб, куйидагича таъриф беради: “Инсоният фаолиятининг мураккаб шакли бўлмиш таржима - бир тилда яратилган нутқий ифодани (матнни), унинг шакл ва мазмун бирлигини сақлаган ҳолда, ўзга тил воситалари асосида қайта яратишдан иборат ижодий жараёндир. Демак, аслият мансуб бўлган тил воситалари ёрдамида яратилган нутқий ифода (матн) таржима тили қонуниятлари асосида вужудга келган шундай ифода билан алмаштирилади. Шу йўл билан аслият ва таржима тиллари матнларининг мазмуний-услубий адекватлиги юзага келтирилади”¹.

Жумладан,

경찰서에서 재판소로, 재판소에서 감옥으로 이러한 여섯 달 동안에 그는 이를 갈면서 분해하였습니다².

*Полициядан судга, суддан турмага - Сонгсу шу тариқа олти ойни ўтказди, ўтган вақт мобайнида ўлим тўшагида ётган онаси унинг хаёлидан чиқмади*³.

Бу гапда “이를 갈다” (сўзма-сўз таржимаси “*тишини ўткирламоқ*”) ибораси “*жаҳли чиқса ҳам, тишини тишига қўйиб сабр қилмоқ*” маъносини билдиради. Ўзбек тилида “*тишини тишига қўймоқ*” иборасига муқобил ҳисобланади. “*Тишини тишига қўймоқ*” ибораси⁴ - “*бутун ҳис-туйғусини ирода кучи билан енгиб чидамоқ*” маъносини англатади. Лекин таржимон бу иборани тушириб қолдирган.

Муқобил вариантлар таржимада бир-бирини бемалол тўлдира олади. Чунки мазкур бирликлар таркибида уларнинг ўзаро алмашинувларига ҳалал берадиган миллий хос сўзлар учрамайди. Аммо таржимонлар гоҳо ўз тилларида мавжуд имкониятдан унумли фойдалана олмасдан, ифоданинг ноадекват талқинига йўл қўядилар.

Жумладан,

짐승도 짐승이려니와 동이의 마음씨가 가슴을 울렸다. 뒤를 따라 장판을 달음질하려니 거슴츠레한 눈이 뜨거워질 것 같다⁵.

Молининг таишии кучли бўлса-да, у ҳақда ҳам чекаётган йигитча Тонъига миннатдорлик ҳисси кекса атторнинг кўнглини юмшати ва у беихтиёр жилмайди... Бироқ ҳозир у бутун бозор майдони оша унинг

¹ Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. Darslik. – T.: Fan, 2005. – B. 8. [Musayev Q. Basics of translation theory]

² Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 455. [37 best Korean Prose]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 124. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining frazeologik lug‘ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B. 263. [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

⁵ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 17-18. [37 best Korean Prose]

нариги четиға ҳаллослаб чопиши кераклигини ўйлаб, дарҳол нафаси ичига тушиб кетди¹.

Келтирилган мисолда “가슴(가슴벽)을 울리다” (сўзма-сўз таржимаси юрагини (юрак деворларини) йиғлатмоқ) ибораси қўлланилган бўлиб, “қалбида чуқур ҳис-туйғуларни қўзғатмоқ” маъносида қўлланилади. Таржимон бу иборани ўзбек тилига “қўнглини юмшатди” муқобил ибора билан таржима қилган.

Ҳар бир лингвомаданий жамоанинг дунёни ўзига хос тарзда акс эттириши табиий ҳолдир. Шу нуқтайи назардан муайян лингвомаданиятдаги фразеологик бирликлар ўзга маданиятга хос бўлмаслиги, бошқа тилда ўз эквивалентига ёки муқобил вариантга эга бўлмаслиги мумкин. Бундай ҳолатларда кўпроқ таржима амалиётининг калка, яъни сўзма-сўз таржима усулига мурожаат қилинади.

Калкалаш - ўзга тилнинг лексик, фразеологик бирликларининг моделлари асосида ўз тил элементларидан фойдаланиб сўз ёки фразеологик бирликлар ҳосил қилиш². Эквиваленти мавжуд бўлмаган лексикани етказиб беришнинг бу услуби ўзбек тилидаги сўз ёки сўз бирикмасини қисмларга бўлиб таржима қилиш ва келгусида таржима қилинган қисмларни бирлаштиришдир.

십 년이면 산천도 변한다 하는데 삼십 년 사이의 변천을 어찌 이루 다 말할겠습니까. 좌우간 그 동안에 나는 내 길을 닦다 놓았습니다. 아시다시피 지금 K 라 하면 이 나라에서 첫 손가락을 꼽는 음악 비평가 아닙니까. 건실한 지도적 비평가 K 라면, 이 나라의 음악계의 권위며, 이 나의 한 마디는 음악가의 가치를 결정하는 판결문이라 하여도 옳을 만치 되었습니다³.

Орадан ўттиз йил ўтди.

Бундай вақт ичида ҳатто дарё ва тоғлар ҳам ўзгаради - ўттиз йил ичида юз берган барча ўзгаришларни айтиш мумкинми? Нима бўлганда ҳам, бу вақт ичида мен машҳур одамга айландим. Бугун мени мамлакатимизнинг энг олди мусиқий танқидчиларидан бири деб ҳисоблашларини билсангиз керак. Мени билимдон ва обрўли мутахассис сифатида танишади, аксарият вазиятларда менинг сўзим ҳал қилувчи аҳамият касб этади⁴.

Мазкур мисолда мақол қўлланилган. “십 년이면 산천도 변한다” (сўзма-сўз таржимаси “ўн йилда дарё ва тоғлар ҳам ўзгаради”) мақоли “вақт ўтгани сари ҳамма нарса ўзгаради” маъносини англатади. Асар

¹ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlof, 2014. – B. 76. [Antology of Modern Korean Prose]

² Hojiyev A. Lingvistik terminlarning izohli lug‘ati. – T.: O‘qituvchi, 1985. – B. 41. [Hojiyev A. Explanatory dictionary of linguistic terms]

³ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 449. [37 best Korean Prose]

⁴ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlof, 2014. – B. 117. [Antology of Modern Korean Prose]

таржимасида эса бу мақолни калка усулидан фойдаланиб таржима қилган яъни “*бундай вақт ичида ҳатто дарё ва тоғлар ҳам ўзгаради*” деб ўгирилган.

Корейс тилида кераксиз нарсага нисбатан *퐁치듯 치워 버렸던* 것이 компаратив фразеологизми қўлланилади. Мазкур ибора ўзбек тилига сўзма-сўз таржима қилинган:

그리하여 열 아홉 고개를 넘기도록 쳐 묻어 두고 속을 태우다 못해
깃으로 논 한 섬지기를 쳐넣어 *퐁치듯 치워 버렸던* 것이 그만 5년이 멀다
다시 쫓겨와 시집에는 아예 갈 생각도 아니하고 하루 같은 심화를 올렸다¹

*Ота-онаси у йигирма ёшга киргунча бир амаллаб чидаб, ниҳоят, қизларининг сепига бир сомчихи яхши лалми ерни танлаб, уни эрга беришига муваффақ бўлдилар. Хуллас, қизларини эгасига топшириб, ундан кераксиз буюмдек халос бўлдилар. Бироқ беш йилдан кейин уни эри ҳайдаб юборди ва Адада яна ота-онасининг уйида барча хўрликларга чидаб яшай бошлади*².

“Иборалар нутқ таъсирини кучайтирувчи ва инсонлар томонидан ўзлаштирилиб, уларнинг онгига чуқур сингиб кетган сўзлар сифатида халқнинг урф-одати, анъаналари, маданияти ва тарихини ўзида яққол акс эттиради. Адабий тилнинг кенг ифода имкониятларини намоён қилувчи лексик воситалар ҳисобланган иборалар инсон ҳаётининг барча соҳаларини қамраб олади. Инсон ва унинг фаолиятлари, хатти-ҳаракатларига қиёсланган ҳолда юзага келган. Шунингдек, атрофни ўраб турган табиат ва ундаги турли ходисалар, ҳайвонот ва ўсимлик дунёси ўзбекча ва туркча ибораларнинг юзага келишига асос бўлган”³.

Жумладан,

한번이라도 아씨를 보을 수가 있으면 하는 마음이 나더니, 그의 마음의
넋은 느끼기를 시작하였다. 센티멘털한 가운데에서 느끼는 그 무슨 정서는
그에게 생명 같은 희열을 주었다. 그것과 자기의 목숨이라도 바꿀 수 있을 것
같았다⁴.

*У бошқа барча туйғулардан бегона, бир бора ўз бекасининг, йўқ, кўнглил соҳибасининг дийдорини узоқдан бўлса-да кўриши учун ўз жонидан воз кечишига ҳам тайёр эди*⁵.

Мазкур мисолда “마음이 나다” (сўзма-сўз таржимаси *қалби пайдо бўлмоқ*) ибораси қўлланилган бўлиб, “*бирор бир ишни қилиши миясига*

¹ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. [37 best Korean Prose]

² Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 117. [Antology of Modern Korean Prose]

³ Hamidov H. İnsan vücuduyla ilgili deyimler // Türkçemin Sesi, Dergi, Sayı: Bahar 2003. – S. 4. [Hamidov H. Idioms related to human body // Voice of Turkey, Journal, Issue: Spring 2003.]

⁴ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 256. [37 best Korean Prose]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 156. [Antology of Modern Korean Prose]

(*хаёлига*) келмоқ” маъносини ифодалайди. Ўзбек тилида “*миясига келмоқ*” иборасига тўғри келади. *Миясига келмоқ* ибораси¹ - “*ўйламоқ, идрок қилмоқ, фаҳмламоқ*” деган маъноларни билдиради. Лекин таржимада бу ибора тушириб қолдирилган.

Муайян фразеологик бирликни гоҳо на эквивалент, на муқобил вариант ва на калка ёрдамида ўгиришнинг имкони топилади. Бундай ҳолларда санъаткорлар ноилож таржима амалиётининг тасвирий усулига мурожаат қиладиларки, мазкур усул ёрдамида фразеологик бирликлар маънолари эркин маънодаги сўз ёки сўз бирикмалари воситасида тушунтириб қўя қолинади².

그는 돌아서면서 인부들 모여 있는 데로 고향쳤다.

«형님두 갑세다가래!»

«싫다 애. 둘이서 재미나게 가는데, 내가 무슨 맛에 가갔니?»

복녀는 얼굴이 새빨갭게 되면서 감독에게로 돌아섰다³.

Бироқ у нимадандир тортиниб, ўзидан кўз узмай турган ишчи аёллар томонга ўгирилди ва улардан бирини чақирди:

– *Опажон, биз билан юринг.*

Бунга жавобан аёл қаҳ-қаҳ уриб кулди ва:

– *Ўо, ёқмай қолсин! Менсиз ҳам зерикмайсизлар! - деди.*

Шунда Поннё ўзининг икки юзи бир лаҳзада лов-лов ёнганини пайқади. У ниманидир тушунгандек бўлди⁴.

“*맛에 가다*” (сўзма-сўз таржимаси “*таъми кетмоқ*”) ибораси “*ортиқчалик қилмоқ*” маъносини англатади. Бу ерда таржимон иборани тасвирий усулдан фойдаланиб, контекстдаги мазмундан келиб чиққан ҳолда “*менсиз зерикмайсизлар*” деб ўринли таржима қилган.

다음 날부터 좀더 늦게 개울가로 나왔다. 소녀의 그림자가 보이지 않았다. 다행이었다.

그러나, 이상한 일이었다. 소녀의 그림자가 보이지 않는 날이 계속될수록 소녀의 가슴 한 구석에는 어딘가 허전함이 자리 잡는 것이었다.

Йигит эртаси кун ҳам анҳор лабига чиқди. Бугун сал кечроқ чиққани боис уни учрата олмади. Ўша куни унинг кайфияти ҳам бўлмади. Шу кундан бошлаб у ҳар куни анҳор бўйига чиқиб, уни яна бир бор учратишига умид

¹ Rahmatullayev Sh. O‘zbek tilining frazeologik lug‘ati. – T.: Qomuslar bosh tahririyati, 1992. – B. 174. [Rahmatullayev Sh. Uzbek Phraseological Dictionary]

² Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. Darslik. – T.: Fan, 2005. – B. 208. [Musayev Q. Basics of translation theory]

³ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 86. [37 best Korean Prose]

⁴ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 112. [Antology of Modern Korean Prose]

қиларди. Юрагининг алақаерида оғриқ ва ҳувуллаб қолган алақандай бўшлиқ пайдо бўлганини сезарди¹.

Қуйидаги матнда “자리를 잡다” (сўзма-сўз таржимаси “жойини ушламоқ”) ибораси қўлланилган бўлиб, 3 хил маънода ишлатилади. 1. Белгиланган ўрин ёки бўш жойини эгалламоқ; 2. Жойини белгилаб тўхтамоқ; 3. Қалбида чуқур илдиз отмоқ. Таржимон бу иборани тасвирий усулдан фойдаланиб “оғриқ ва ҳувуллаб қолган алақандай бўшлиқ пайдо бўлганини сезди” деб ўзбек тилига ўттирган.

“생원 시침을 떼두 다 아네 충, 짓집 말야.”

계집 목소리로 문득 생각난 듯이 조선달은 비죽이 웃는다².

– *Муҳтарам Хо, ўзингизни ҳеч нарса эшитмаётгандек, кўрмаётгандек ва ўйламаётгандек қилиб кўрсатманг. Сиз ҳаммасини яхши эшитаяпсиз ва мен ҳатто сиз нимани ўйлаётганингизни ҳам биламан. Сиз чхунжулик бека ҳақида ўйлаяпсиз! - деди Чо ва маъноли илжайди*³.

Келтирилган мисолда “시침을 떼다” (сўзма-сўз таржимаси *шичимни олиб ташламоқ*) ибораси қўлланилган бўлиб, “бирор нарсани ўзи қилса ҳам қилмагандек ёки билса ҳам ўзини билмагандек тутмоқ” деган маънони билдиради. Аслида бу ибора “시치미를 떼다” иборасининг синоними ҳисобланади. Бу иборанинг келиб чиқиш тарихи қуйидагича:

“시치미를 떼다” ибораси лочин овидан келиб чиққан. Кореяда Уч киролик даврида лочин ови бўлган. Ов пайти лочиннинг эгалари ўз лочинларини йўқотиб қўймаслик учун лочиннинг думига сигирнинг шохидан ингичка қилиб кесиб тайёрланган исм ёзилган тахтачани осиб қўйишган. Бу тахтачани шимолий Пёнан провинцияси “시치미” деб аташган. Лекин одамлар эгасини йўқотиб қўйган лочинни тутиб олсалар шу “시치미” яъни исм ёзилган тахтачасини олиб ташлаб, лочинни олиб кетишган. Шунга ўхшаб “시치미”ни олиб ташласа лочин кимники эканлигини билиб бўлмагани учун “시치미를 떼다” (*шичимини олиб ташламоқ*) ибораси пайдо бўлган⁴.

Бу иборани таржимон тасвирий усулдан фойдаланиб “ўзингизни ҳеч нарса эшитмаётгандек, кўрмаётгандек ва ўйламаётгандек қилиб кўрсатманг” деб тўғри таржима қилган ва иборанинг мазмунини очиб бера олган.

¹ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 493. [Antology of Modern Korean Prose]

² Kim Son Jong, Kang Xyon Ja, Kim Kyong Xa, Ryu Son Yong. Sara innin xanguko kvayongo. – Soul: Renggijipullosi, 2008. – P. 9. [Kim Son Jong, Kang Xyon Ja, Kim Kyong Xa, Ryu Son Yong. Preserved Korean Idioms]

³ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 74. [Antology of Modern Korean Prose]

⁴ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. – P. 9. [37 best Korean Prose]

“화중지병이지. 연소패들을 적수로 하구야 대거리가 돼야 말이지.”¹.

– Э, қўйсангиз-чи. Менга буни ким қўйибди. Бу борада мен бўлис бошқармасидагилар билан беллаша олмайман. Амалдорлар у ерга аллақачон йўл очиган².

Мазкур мисолда “화중지병³” (сўзма-сўз таржимаси *расм ўртасидаги нон*) хитой тилидан ўзлашган фразеологик бирлик қўлланилган бўлиб, унинг корейс тилида “그림의 떡” (сўзма-сўз таржимаси *расмдаги нон*) мақоли синоним ҳисобланади. Бу мақол “бирор нарсани қанчалик ёқтирса ҳам фойдалана олмаслик ёки ўз мулкига айлантира олмаган” вазиятда ишлатилади.

Хитой тилидан ўзлашган мазкур фразеологик бирликни таржимон тасвирий усулдан фойдаланиб ўзбек тилига “Э, қўйсангиз-чи. Менга буни ким қўйибди” тарзида ўгирган.

Корейс тилида “аяб куйинмоқ; ачинмоқ” маъносида 속이 쏘는 듯이 (*ичи ачигандай*) компаратив фразеологизми қўлланилади. У ўзбек тилида ўхшатиш модуси (кўрсаткичи) бўлмаган ичи ачимоқ иборасига муқобил бўлади. Бироқ таржимада мазкур иборадан фойдаланилмасдан унинг ўрнига тасвирий усул қўлланилганини кўриш мумкин.

Жумладан,

그래서 어머니는 역겨운 미움에 아다다가 실수를 할 때마다 주릿대를 내리고 참예를 말건만 그는 참는다는 것이 그 당시 뿐이요, 남이 일을 하는 것을 보면 속이 쏘는 듯이 슬그머니 나와서 곁을 슬슬 돌다가는 손을 대고 만다⁴.

Онаси уни ҳар нарсани баҳона қилиб жазолар, уй ишларига аралашинишга ижозат бермасди, лекин Адада барибир аралашаверар, чунки тақиқлар ҳақида фақат ўзини калтаклашаётганда эслар эди. Калтак егандан кейин орадан бир дақиқа ўтар-ўтмай, бировнинг ишлаётганини кўриб, у шу одамнинг атрофида ўралаша бошлар, худди ўзининг бекорчилигидан уялгандек, унга ёрдам беришга киришарди⁵.

Корейс тилида “бирон нарса ёқмай қолмоқ; такрор-такрор учрайвериб, сийқаси чиқмоқ” маъносида 지긋지긋한 듯이 компаратив фразеологизми мавжуд. Мазкур фразеологик бирлик ўзбек тилига меъдасига тегмоқ ёки жонига тегмоқ ибораларига муқобил бўлади. Бироқ таржимада мазкур

¹ Li Xyo Sok. Memilkot pil muryop. – Kangvondo, 2009. – P. 10. [Li Xyo Sok. Berry Blossoms]

² Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 74. [Antology of Modern Korean Prose]

³ Kim Nak Jun. Xanjasajon. – Soul: Kimsongchulpansa, 2012. – P. 502, 57, 63. [Kim Nak Jun. Hieroglyphic dictionary]

⁴ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsogvan, 2011. [37 best Korean Prose]

⁵ Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha bo‘lgan davr). – T.: Istiqlol, 2014. – B. 164. [Antology of Modern Korean Prose]

муқобиллар ўрнига тасвирий усулдан фойдаланилган:

Жумладан:

지긋지긋한 듯이 방 안을 휘익 둘러본 뒤에 이렇게 생각하였다. 어디든지 여행을 하려는 생각은 벌써 수삭 전부터 계획이었지만 여름에 한 번 놀러 가 본 신흥사에도 간다는 말뿐이요, 이때껏 실현은 못 되었다...¹.

Хонани нафрат билан кўздан кечириб “бу ердан жуфтакни ростлаш керак”, деган қарорга келдим. Саёҳатга чиқиш фикри сўнгги ойлар давомида мени тарк этмасди...².

Умуман, турғун бирикмаларни тасвирий усулда таржима қилишда ниҳоятда эҳтиёткорлик талаб этилади. Таржимон таржимага киришишдан олдин аслият матнидаги турғун бирикманинг маъносини аниқ тушуниб етиши ва ундан сўнг иборанинг тўлиқ ифодасини бериш учун табиий эквивалентни топиши шарт.

Хулоса. Фразеологизмлар бир тилдан иккинчи тилга турли усуллар воситасида, хусусан, тўла эквивалент, муқобил, тасвирий ва калка усулида таржима қилинади. Корейс тилидаги фразеологизмлар ҳам ўзбек тилига айнан ана шу усуллар ёрдамида таржима қилинган. Мазкур усуллар орасида энг кўп тарқалгани муқобил иборалар воситасида таржима қилиш усулдир. Таржима тилида аслиятда қўлланилган фразеологизмларга эквивалент ибора топилмаган тақдирда, адекватлик кўп ҳолларда муқобил вариантлар ёрдамида амалга оширилади.

Турли тиллардаги фразеологизмларининг бир-бирига ҳар жиҳатдан ўхшашлиги аксарият ҳолларда бу халқларнинг турмуш шароитлари, урф-одатлари ва мантикий мушоадаларидаги муштараклик билан изоҳланади. Бинобарин, корейс ва ўзбек тилларининг бир оилага мансублиги, бу тил соҳибларининг дунёқараши, менталитети, турмуш шароитларининг муштараклиги уларнинг лафзларида кўпгина умумий фразеологизмларни шаклланишига сабаб бўлган. Таржимада бундай муштарак, яъни эквивалентга эга бўлган фразеологизмлар деярли муаммо туғдирмайди.

Ҳар бир лисоний ҳамжамиятнинг дунёни ўзига хос тарзда акс эттириши табиий ҳолдир. Шу нуқтайи назардан муайян лисоний ҳамжамиятдаги фразеологизмлар ўзга маданиятга хос бўлмаслиги, бошқа тилда ўз эквивалентига ёки муқобил вариантига эга бўлмаслиги мумкин. Бундай ҳолда кўпроқ таржима амалиётининг тасвирий ёки калка усулига мурожаат қилинади.

¹ Xanguk tanpyonsosol besiti 37. – Soul: Xemunsoqvan, 2011. – P. 9. [37 best Korean Prose]

² Zamonaviy koreys nasri antologiyasi (XIX asr oxiri – XX asrning 1950-yillarigacha boʻlgan davr). – T.: Istiqlof, 2014. – B. 101. [Antology of Modern Korean Prose]